

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Consuetudine. Consilium XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

veteris, quæ olim observata fuit, incidente materia controversiæ & occasione statuendi propter abusus aut defectus, communi calculo concordibusque votis conclusa & statuta, imò formali stipulatione observationis corroborata fuisse, quæ pro statutis observari, necessum erat; ut aperte indicat instrumentum similis concordie per Appellatos exhibitum. Cui nihil adversantur farragines & centones statutorum, per Appellatos semel atque iterum in hac causa exhibitorum: nam quam parum fidei illis partim volentibus, partim laceris & punctis ac dispunctis chartistribuendum sit, per Appellantes sufficienter deductum est. Et ne exempla seu extracta in hac causa exhibita fallant, repetito originali libro, in calculo ferendæ sententiæ, evidentius Domino Assessori ad oculum liquebit.

Cum itaque hæc nova statuta nimium innovent, observationis majoris laqueos iniciant, ad frequentationem assiduamque interitulentiam in choro, qui (uti ex testimonijs constat) satis capax non est, præter solitum obstringant; Magistris Capellanorum ab antiquo constitutis, & semper re-tentis, ferè omnem auctoritatem & potestatem detrahant; & cum incertitudine correctionis, & occasione exercendæ avaritiæ cupiditatis, & vindictæ ad Decani arbitrium, correctionem, ac distributionis privationem transferant; & denique accusationem ac penam gravio-rem Capitulo referrent; nimia duri-tie, magnâ inæqualitate ac iniustitiâ laborent: exilimamus secundum conclusionem Appellantium in hac causa pronuncian-dum esse. Quemadmodum in simili causa inter Canonicos & Capellanos Sancti Albani Namurcensis Domini & Magister Rythovius, Decanus pridem Ecclesiæ S. Petri Lovanientis, nunc Episcopus Iprensis, ex delegatione Apostolica aliquando judicavit.

De Consuetudine.

SYMMARIVM.

Statutum Capituli.

1. Capitulum seu Collegio permittuntur statuta honesta & rationabilia.
2. Statutum Collegij derogare potest Papa, dum id expresse declarat.
3. Derogatio Papæ restringenda.

CONSILIVM XV.

STATVTO & consuetudine Collegiæ Ecclesiæ S. Petri Insulensis is, qui ad possessionem Canonicatus, quem ex ordinaria vel Apostolica auctoritate obtinuit, admitti vult, tenetur inter alia jurare, quod præbendam suam non permiserit, nec permittet pensionem onerari. Hoc juramentum D. Gregorius de Lens Apostolica auctoritate de Canonicatu & præbendâ per obitum D. Georgij Imelot novissimi illius rectoris & possessoris vacantibus, provifus præstare recusat, & nihilominus, ut à Capitulo ad possessionem dicti Canonicatus per Dominos Decanum, & Capitulum admittatur, contendit ex eo, quod in bulla suæ provisionis inserta sit hæc clausula: *Non obstantibus sel. rec. Bonifacij Papæ Octavi & alijs Apostolicis constitutionibus, nec non prædictæ Ecclesiæ in-*

ramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate aliâ roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegys quoque indultis, & literis Apostolicis prædictæ Ecclesiæ, ac dictis filijs illius Capituli Superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, ac alias quomodolibet concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus, illis alijs in suo robore permansuris, hæc vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus contrarijs quibuscumque. Quæritur, an prætextu dictæ clausulæ necessitatem præstandi hujus juramenti præfatus D. Gregorius declinare & subterfugere poterit, & nihilominus Capitulum urgere ad sui receptionem?

De validitate & utilitate hujus statuti in primis nulla videtur esse dubitatio. * Iure enim permittitur cuicumque Capitulo licita, honesta, & rationabilia statuta facere, & laudabiles consuetudines recipere, c. 1. *De constit. lib. 6. c. Cum in Ecclesia de præb. & dignit. lib. 6. Glos. in V. statutum in c. Constitutionem §. ceterum De verb. signif. lib. 6.* quatenus non tendunt in præjudicium auctoritatis superioris, & præsertim Papæ, nec sunt directè ex conjugatione aut conspiratione, d. c. *Constitutionem §. statutum*; aut aliter in damnum aliquorum ambitiosa, c. *Cum omnes de constit. l. Ambitiosa ff. De decret. ab ord. facien. & maxime quæ juris communis regulis sunt conformia, aut saltem non contraria: quale omnino judicari debet hoc de præstando juramento Capituli statutum, Iuri communi satis conformem; quo Clericis beneficiatis non permittitur, sed aperte interdicatur Ecclesiis seu præbendas suas facere censuales, c. *Præterea in fin. c. Cum Clerici de censib. Iure autem permittitur à beneficiato Clerico exigi juramentum de statutis Ecclesiæ servandis, quod in administratione & receptione beneficii exigij potest, & omnimodò præstandum; nec sine reatu perjurij illi contraveniri potest, c. Clericus de iur. iur. cum directè non tendat in damnum tertij, neque contineat conjugationem aut conspirationem contra libertatem aut auctoritatem Sedis Apostolicæ, aut alterius superioris, cujus auctoritas salva manet, & excepta semper videtur, c. *Venerabiles de iur. iur. §. Sed ita ut non censetur Papa* huiusmodi statuto derogasse aut derogare velle, nisi expresse id in dispositione Apostolica caveatur, d. cap. 1. *De constit. lib. 6.***

Quo præsupposito expedita videtur propositæ quæstionis resolutio; quod, cum in dicta bulla non conspiciatur expressa & specialis aliqua dicti statuti derogatio aut relaxatio, illius necessitatem declinare non possit dictus D. Gregorius: neque Capitulum constringi ad ipsius receptionem sine præstatione hujus juramenti, in hac reciproca tam Capituli, quam dicti D. Gregorij obligatione; in qua initium complementi ab ipso D. Gregorio admissionem petente, fieri omnino debet; nec ante illud Capitulum ad admissionem cogi, l. *Julianus §. offerri de act. empti, l. Quæro §. inter locatorem in fin. d. Locati.* Quod in proposito minorem habet dubitationem, imò extra omnem dubitationem est; ex eo, quod in dicta bulla non obscure persupponatur necessitas præstandi soliti juramenti, de observandis statutis, & consuetudinibus prædictæ Ecclesiæ; eatenus tantum factâ relaxatione, ut quod aliàs corporaliter per ipsum beneficiatum præstandum fortè esset juramentum, per procura-

torem

torum præstari possit: hæc enim strictior relaxatio in reliquis observationibus dictorum statutorum necessitatem relinquit, *l. Cum Prætor. D. De iudicijs, l. Quod vero, cum l. seq. De legib.* Ita ut ex hac S. D. N. Papæ præsupposita voluntate de præstando juramento, de servandis statutis & consuetudinibus, & angustiore relaxatione, manifestè deprehendatur, suam Sanctitatem noluisse derogare dictis statutis: quippe contrarium studium, contrariaque cautio, consilium & voluntatem derogationis ea in parte omnino avertunt, *l. Cumpater 77. §. Titio in fin. de leg. 2.*

Et quamvis superius per D. Gregorium arrepta derogatoria clausula, effusis admodum & late patentibus verbis videatur esse concepta; ideoque vim specialis derogationis continere videatur, *Felin. in c. Nonnulli n. 10. De reser.* tamen limitari debet, ut scilicet per illam censetur derogatum juri & potestati cuiuscumque alterius collationis; item statutis & consuetudinibus, per quæ impediri quovis modo posset hæc Apostolica provisio dicto D. Gregorio de hoc Canonatu facta. Quo nullà ratione tendit hoc, de quo queritur, statutum; quod non ad impediendam hanc Apostolicam provisionem, aut arcendum provifum; sed magis ad eam juvandam & confirmandam pertinet: cum contineat expressam præsumptionem utilis & validæ provisionis; sed ejus virtute ac vigore provifus cogi possit ad præstandum hoc juramentum, si ad illius possessionem admitti desiderat: quod recusando, aut quo minus possit culpam præstando, ipse, non alius effectum suæ provisionis impedit, & damnum inde confurgens sibi imputare debet, *c. Damnum De R. li. 6.* Quæ est verò & genuina dictæ derogatoriae clausulæ ea in parte potestas: ut rectè & accurate has clausulas interpretatur & expendit Petrus Rebuffus, *in praxi benefic. part. 1. tit. De forma nove provisi. in verb. non obstantib. & seqq. aliquot clausulas.*

Quod proclivius certiusque dici potest ex eo, quod hæc Apostolica provisio non sit de beneficio reservatione corpori juris inclusæ reservato; hoc est apud Sedem Apostolicam in curia Romana vacante ex morte beneficiati in eadem curia, aut ex incompatibilitate, *c. 2. c. Statutum cap. præfenti De præben. lib. 6.* ejus generis beneficia, ut specialem notam habent, ita propter Pontificiæ potestatis & auctoritatis præminentiam in genere hujusmodi reservationis difficilior Capituli statutis subiunguntur, faciliorque etiam statutis quibuscumque Capituli derogant. Ut videre est in consuetudine Capituli de optione præbendarum; cui derogatum censetur per collationem seu provisionem Apostolicam de beneficio sic reservato vacante apud Sedem Apostolicam, *c. ult. vers. in præbendis De consuet. lib. 6.* Sed in proposito est questio de provisione Apostolica vulgari, communi, & ordinaria per concursum & præventionem, sine specie dictæ reservationis corpori juris inclusæ: per ejus generis provisionem, non censetur statutis Capituli in dubio derogatum, *d. cap. ult. in princ.*

Quæ igitur tam ampla derogatoria clausula inseritur in ea parte dictæ bullæ, quæ alterius cuiuscumque de hoc Canonatu provisioni & potestati detrahitur, ut D. Gregorio in alio quocumque jure

impedimentum non præstetur, nullà ratione debet aut potest trahi ad alia, quæ provisioni impedimentum facere non possunt; sed rite provisio incumbunt, & omnino incumbere ex finali clausula dictæ bullæ præsupponitur, imò evidentè satis iungitur, solà relaxatione corporalis juramenti de servandis statutis facta, permiffa facultate illius præstandi per procuratorem. Quæ finalis clausula sic extensa, & restricta ad statuta & consuetudines Capituli, vel in primis referri debet ad necessitatem præstandi juramenti, quod solitum est exigi in receptione & admissione ad possessionem: ita ut quod pro cautione & augmento observationis statuti cautum invenitur, non debeat trahi ad illius restrictionem aut diminutionem, *l. Legata inutiliter De adimen. leg.* Posset in hac D. Gregorij contradictione aliquid probabilitatis constitui, si in hac bulla constituta, aut reservata alicui alicujus pensionis mentio facta esset, respectu ejus probabiliter videri posset tam generalis derogationis clausula adjecta, & ex illa derogatum statuto, quatenus exigitur juramentum de non permiffa nec permitenda oneratione præbendæ per pensionem aliquam: cui per clausulam tam indeterminatè adjectam in vna parte bullæ, quæ de provisione beneficii agitur, non potest censeri derogatum statuto: præsertim ea clausula, quæ præsupponit necessitatem servandorum aliorum statutorum, nec illorum relaxationem permittit, nisi quoad formam præstationis, ut per alium præstari possit, etiam eo casu, quo ex statuto contrarium eavetur: ut planè absurda & distorta nobis videatur quæcumque alia dictæ bullæ interpretatio. *Rebuff. in praxi benefic. part. 1. tit. de clausulis mandatorum nu. 51.*

His itaque & alijs per D. Advocatum Miroul satis exactè & acutè prolatis rationibus (quas bene collocatas brevitate studio non repetimus) adducimur, ut existimemus Venerabiles Dominos Decanum & Capitulum dictæ Ecclesiæ bono jure à D. Gregorio exigere hoc, de quo queritur, juramentum; & ei id subire recusanti, vel ex suo temerario facto præstari non volenti, rectè denegari receptionem & admissionem ad possessionem hujus canoniciatus & præbendæ. Ita tamen, ut si impedimentum, quod sibi temerè D. Gregorius iniecit consentiendo in reservationem pensionis sustulerit, hoc est pensionis extinctionem obtinuerit, sublato impedimento, admissionis & receptionis potestatem recuperare possit, *l. Est contra C. De nuptijs l. si ob turpem, & ibi Baldus De condit. ob turp. caus. c. post translationem De renuntiat. præstando hoc juramentum.*

De Electionibus.

S V M M A R I V M.

Coadjutoria

1. Sacerdotium obtineri non potest ante initium vicesimi quinti ætatis anni.
2. Coadjutoria in beneficio requirit eundem ordinem, quem ipsum beneficium.
3. Supplicatio illegitima atque vitia gratiam beneficiale.
4. Aetas idonea probanda est per eam allegantem.
5. Coadjutoria sine consensu Capituli obtineri non potest.

6. Expressio